

Normativní instrukce č.1/2014

Realizace aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2014

Určeno pro: Úřad práce České republiky

Vypracoval: odbor 41

Počet stran: 7

Č.j.: 2014/329 - 411

Datum platnosti od: 15. 1. 2014

Datum účinnosti od: 15. 1. 2014

Platnost a účinnost do: 31. 12. 2014

Nahrazuje: NI č. 2/2013

Mění, doplňuje:

Kompetence Ministerstva práce a sociálních věcí vymezit záměry státní politiky zaměstnanosti Úřadu práce ČR na rok 2014 vyplývá ze zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“). Tato normativní instrukce se vydává za účelem stanovení koncepčně strategických postupů při realizaci nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti (dále jen „APZ“) v roce 2014.

1. Východiska politiky zaměstnanosti a použití APZ

1.1. Výchozími dokumenty pro stanovení zaměření realizace APZ v roce 2014 jsou strategie „Evropa 2020“ a dokument „Národní program reforem České republiky“ pro daný rok, určující následující **cíle České republiky v oblasti zaměstnanosti do roku 2020**:

- **Národní cíl:**

Zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na 75%.

- **Národní dílčí cíle:**

a) Zvýšení míry zaměstnanosti žen věkové skupiny 20 – 64 let na 65 %.

b) Zvýšení míry zaměstnanosti starších pracovníků 55 – 64 let na 55 %.

c) Snížení míry nezaměstnanosti mladých osob věkové skupiny 15 – 24 let o třetinu proti roku 2010.

d) Snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací o čtvrtinu proti roku 2010.

- 1.2. MPSV v reakci na situaci mladých lidí do 25 let, kteří jsou nejvíce postiženi důsledky hospodářské krize (společně se skupinou osob nad 50 let), přijalo „Realizační plán programu Záruky pro mládež“, kterým se jménem vlády zavázalo¹, že každý mladý člověk do 25 let dostane nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, odborné přípravy nebo stáže, a to do čtyř měsíců poté, co se stal nezaměstnaným, ukončil formální vzdělávání nebo odešel ze systému formálního vzdělávání. MPSV je hlavním gestorem programu ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Hlavním realizátorem programu je Úřad práce ČR ve spolupráci s příslušnými aktéry na trhu práce (zaměstnavateli, vzdělávacími zařízeními, školami apod.).
- 1.3. Zvláštní pozornost bude věnována Úřadem práce ČR mladým lidem v regionu NUTS 2 Severozápad (Ústecký a Karlovarský kraj), kde míra nezaměstnanosti mladých do 25 let činila v roce 2012 28,2 %, který jako jediný region ČR splnil podmínky „Iniciativy na podporu zaměstnanosti mládeže“² a obdržel finanční prostředky na řešení zaměstnanosti mládeže na léta 2014 a 2015. Přidělené prostředky budou čerpány v rámci investiční priority 1.5 nového Operačního programu Zaměstnanost. Do doby reálné dispozice s těmito prostředky (předpoklad je v roce 2015) budou využívány projekty financované zejména z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.
- 1.4. V souladu s usnesením vlády č. 935 ze dne 11. prosince 2013 Úřad práce ČR při cílení finanční podpory aktivní politiky zaměstnanosti zohlední nutnost podpory zaměstnanosti sociálně vyloučených osob, resp. zvyšování zaměstnanosti v sociálně vyloučených lokalitách, zajistí podporu vytváření dotovaných pracovních míst v návaznosti na pracovní místa na volném trhu práce, a to s využitím mapování místních trhů práce a v úzké spolupráci se zaměstnavateli.
- 1.5. V souladu s uvedenými národními dokumenty je cílem APZ odstraňovat bariéry omezující znevýhodněné osoby ve vstupu na trh práce, přispívat k vytváření souladu mezi poptávkou a nabídkou pracovních sil, včetně její kvalifikace a aktivizovat skupiny vyloučené z trhu práce a podporovat harmonizaci rodinného a pracovního života.
- 1.6. Úřad práce ČR bude odpovědně zvažovat vhodnost použití jednotlivých nástrojů APZ, a to s ohledem na situaci regionálních trhů práce a skladby uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání registrovaných v jeho evidenci tak, aby byly prostředky APZ vynakládány co nejefektivněji a nejúčelněji, s ohledem na nepodpoření uchazeče o zaměstnání nástrojem APZ, jemuž je možné nalézt vhodné zaměstnání jiným způsobem.

¹ Realizační plán programu Záruky pro mládež schválila porada vedení MPSV dne 28. listopadu 2013, Výbor pro EU na vládní úrovni (při Úřadu vlády) jej schválil 4. prosince 2013.

² Iniciativu na podporu zaměstnanosti mládeže schválila Evropská rada 8. února 2013. Zároveň vyčlenila na realizaci podpory zaměstnanosti pro regiony NUTS 2, kde míra nezaměstnanosti překročila v roce 2012 hodnotu 25,0 %, částku ve výši 6 mld. EURO na léta 2014-20.

- 1.7. Úřad práce ČR bude k uchazečům a zájemcům o zaměstnání přistupovat individuálně, bude komplexně posuzovat schopnosti a možnosti uchazeče o zaměstnání (kvalifikace, dovednosti, motivace), uplatnitelnost na trhu práce, ekonomickou situaci uchazeče o zaměstnání a jeho ohrožení sociálním vyloučením z důvodu setrvávání v dlouhodobé nezaměstnanosti. V oblasti poradenství bude důraz kladen na oblast prevence vzniku nezaměstnanosti, zejména prostřednictvím celoživotního kariérového poradenství.

2. Cílení nástrojů a opatření APZ ke zvýšení zaměstnanosti

2.1. Nástroje určené k umístění uchazečů o zaměstnání

- 2.1.1. Jedná se zejména o nástroje veřejně prospěšné práce (VPP) a společensky účelná pracovní místa (SÚPM), včetně těchto nástrojů realizovaných v národních individuálních projektech.

- 2.1.2. Uvedenými nástroji bude Úřad práce ČR v roce 2014 přednostně podporovat uchazeče o zaměstnání, kterým nelze pro jejich individuální znevýhodnění sjednat zaměstnání jiným způsobem. Jestliže podmínky speciálně připravených programů a projektů nestanoví jinak, jedná se zejména o:

- uchazeče o zaměstnání vedené v evidenci uchazečů o zaměstnání nepřetržitě **déle než 5 měsíců**,
- uchazeče o zaměstnání, kterým je vzhledem k jejich zdravotnímu stavu, věku (absolventi bez praxe, mladí do 25 let a osoby nad 55 let) či péči o dítě věnována při zprostředkování práce zvýšená péče, či uchazeče o zaměstnání, u nichž existuje důvodný předpoklad dlouhodobého setrvání v evidenci uchazečů o zaměstnání Úřadu práce ČR,
- uchazečům o zaměstnání, jimž je potřeba věnovat zvýšenou péči z jiného důvodu bránícího jejich vstupu na volný trh práce. Za jiný závažný důvod je rovněž považováno ohrožení sociálním vyloučením z důvodu setrvávání v dlouhodobé nezaměstnanosti.

- 2.1.3. Uvedenými nástroji APZ nelze bez vážného důvodu opakovaně podpořit téhož uchazeče o zaměstnání. Za vážný důvod je považována zejména nutnost podpořit uchazeče o zaměstnání uvedené v bodě 2.1.2. V případě VPP je za vážný důvod rovněž považován nedostatek jiných vhodných uchazečů v evidenci uchazečů o zaměstnání Úřadu práce, kteří by splňovali ustanovená kritéria při umístění na tento nástroj. Vážným důvodem k opakované podpoře téhož uchazeče o zaměstnání je rovněž postup uchazeče o zaměstnání mezi nástroji VPP a SÚPM, jestliže tento postup povede k jeho plynulému začlenění na volný trh práce ve smyslu „prostupného zaměstnávání“. Pro postup mezi nástroji VPP a SÚPM budou vybíráni uchazeči o zaměstnání, kteří jsou dlouhodobě nebo opakovaně vedeni v evidenci uchazečů o zaměstnání Úřadu práce ČR,

u nichž došlo ke ztrátě pracovních návyků nebo ke ztrátě motivace k uplatnění se na trhu práce.

2.1.4. Nástroje SÚPM bude Úřad práce ČR rovněž využívat k podpoře vytváření pracovních míst, které umožní osobám s nedostatečnou praxí její získání, či osobám s nedostatečnou kvalifikací umožní získání nebo zvýšení kvalifikace. V případech, kde to bude účelné, využije Úřad práce ČR nástroje SÚPM k usnadnění vstupu na volný trh práce těm uchazečům, kteří v roce 2014 přijdou o status „osoby zdravotně znevýhodněné“.

2.1.5. Nástroje SÚPM a VPP budou přednostně financovány z prostředků ESF.

2.2. Nástroje APZ určené k uplatnění osob se zdravotním postižením

2.2.1. V oblasti podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením je žádoucí upřednostnit jejich uplatnění na volném trhu práce, tj. u zaměstnavatelů, kteří nezaměstnávají více než 50 % osob se zdravotním postižením. Jedná se o nástroje příspěvek na zřízení chráněného pracovního místa a příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněného pracovního místa.

2.2.2. Při rozhodování o poskytnutí příspěvku posuzuje Úřad práce ČR, kromě podmínek stanovených v § 75 odst. 2 zákona o zaměstnanosti a § 6 odst. 2 vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon o zaměstnanosti, možnosti uplatnění osoby se zdravotním postižením, aktuální situaci na regionálním trhu práce, celkovou ekonomickou situaci žadatele a zda žadatel čerpá další příspěvky a dotace.

2.2.3. Pro získání a udržení vhodného zaměstnání pro osoby se zdravotním postižením je nutno primárně využívat možností pracovní rehabilitace v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o zaměstnanosti, vyhláškou č. 518/2004 Sb., NI MPSV č. 3/2009 a Směrnicí GR ŰP ČR č. 36/2011.

2.3. Rekvalifikace

2.3.1. Rekvalifikace, popř. zvolená rekvalifikace, budou realizovány v souladu s regionálními potřebami trhu práce, budou odpovídat aktuálním či předpokládaným požadavkům na pracovní sílu. Zaměření rekvalifikací bude směřovat ke konkrétnímu pracovnímu uplatnění uchazeče nebo zájemce o zaměstnání, a to jak v souladu s potřebami trhu práce, tak v souladu s individuálními potřebami uchazeče nebo zájemce o zaměstnání. Přihlíženo bude k jeho zdravotnímu stavu, dosavadní kvalifikaci, schopnostem a možnostem uplatnění na trhu práce. Konkrétní podmínky stanoví Úřad práce ČR s přihlédnutím k regionálním zvláštnostem trhu práce a s ohledem na efektivnost, hospodárnost a účelnost vynaložených finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu na realizaci APZ.

- 2.3.2. Tétož uchazeče o zaměstnání a zájemce o zaměstnání není možné podpořit opakovaně ve stejném či obdobném typu vzdělávání, jestliže k tomu není vážný důvod. Výjimkou z tohoto pravidla je potřeba podpořit uchazeče nebo zájemce o zaměstnání v takovém případě, kdy k získání potřebné kvalifikace je nutno absolvovat více rekvalifikačních kurzů či v takovém případě, kdy obnovení či prohloubení kvalifikace rekvalifikačním kurzem přispěje k získání zaměstnání. U zájemců o zaměstnání bude přihlíženo zejména k možnostem setrvat ve stávajícím pracovním poměru (např. doba určitá) a dalším významným faktorům majícím vliv na pracovní uplatnění (např. změna zdravotního stavu) z hlediska možného budoucího pracovního uplatnění či možnost Úřadu práce ČR zprostředkovat zaměstnání.
- 2.3.3. Pro zařazení do rekvalifikačního kurzu není podmínkou určitá doba vedení uchazeče nebo zájemce o zaměstnání v evidenci Úřadu práce ČR. Úřad práce ČR před zařazením uchazeče nebo zájemce o zaměstnání do rekvalifikace provede profesně-poradenský pohovor za účelem zvýšení jeho zaměstnatelnosti a uplatnění na regionálním trhu práce.
- 2.3.4. Pro podporu vzdělávání zaměstnanců budou primárně využívány Národní individuální projekty Regionální individuální projekty, např. projekt typu „Vzdělávejte se!“.
- 2.3.5. Rekvalifikace budou zabezpečovány se zřetelem na dodržování principů rovných příležitostí mužů a žen, aktivního stárnutí a boje proti sociálnímu vyloučení.
- 2.3.6. Na rekvalifikaci budou doporučováni zejména uchazeči o zaměstnání, jimž je při zprostředkování zaměstnání věnována zvýšená péče dle § 33 odst. 1 zákona o zaměstnanosti, a dále ti, jimž je z důvodu nízké či neuplatnitelné kvalifikace ztížen vstup na trh práce. Toto se týká zejména zaměření se na **absolventy škol a osob nad 55 let věku**.

3. Obecné zaměření realizace APZ

- 3.1. Zaměřit se na komplexní vnímání nástrojů a opatření APZ, jejich vzájemnou provázanost a kombinaci. U uchazečů o zaměstnání ohrožených ztrátou pracovních návyků a ztrátou motivace k hledání vhodného pracovního uplatnění využívat nástrojů a opatření APZ (např. kombinací poradenských programů, rekvalifikací a SÚPM) jako motivačního či aktivizačního prvku.
- 3.2. Posílit a aktivně vyhledávat spolupráci se všemi subjekty vstupujícími a ovlivňujícími trh práce (zaměstnavatelé, veřejná správa, školy a instituce dalšího profesního vzdělávání, neziskové organizace atd.) s cílem realizovat komplexní programy zaměstnanosti a aktivně na trh práce působit.

Cílem regionální spolupráce je posilování chápání práce jako společenské hodnoty, informování o situaci na trhu práce a posilování role Úřadu práce

ČR jako klíčového partnera při řešení problematiky zaměstnanosti. Uvedenou spolupráci je možné realizovat např. prostřednictvím organizování či účastí na seminářích, konferencích nebo setkáních zaměřujících se na problematiku zaměstnanosti a trhu práce.

Spolupráce Úřadu práce ČR se sociálními partnery a institucemi působícími na trhu práce se zaměří i na koordinaci politiky zaměstnanosti se sociální a rodinnou politikou.

- 3.3. Zintenzivnit působení na žáky a studenty středních škol a na jejich rodiče při volbě povolání směrem k jejich orientaci na obory chybějící na regionálním trhu práce či na obory na trhu práce očekávané. Prohloubit a dále rozvíjet spolupráci se základními a středními školami, s regionálními orgány a zaměstnavateli s cílem sladit poptávku a nabídku pracovní síly na trhu práce.
- 3.4. Podporovat v rámci APZ ta pracovní místa, která umožní získání nových odborných dovedností a kompetencí pro začlenění do trhu práce a další uplatnění na otevřeném trhu práce.
- 3.5. Podporovat přístup žen k zaměstnání, zejména podporou technik vyhledávání zaměstnání a odstraňováním specifických překážek omezujících participaci žen na trhu práce. Podporovat harmonizaci rodinného a pracovního života.

4. Závazky

Výše závazků pro rok 2015 z uzavřených dohod v rámci národní APZ může činit maximálně 30 % rozpočtu schváleného pro rok 2014. Větší objem závazků bude při sestavování rozpočtu APZ zohledněn MPSV pouze v případech hodných zvláštního zřetele. V rámci Národních individuálních projektů (dále jen „NIP“) ESF lze vytvářet závazky pro rok 2015 až do výše celkového rozpočtu projektu.

5. Evropský sociální fond (ESF)

- 5.1. V roce 2014 se Úřad práce ČR bude podílet na realizaci či sám realizovat projekty financované státním rozpočtem ČR a Evropským sociálním fondem prostřednictvím Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost. Způsob realizace těchto projektů je upraven **Normativní instrukcí č. 12/2011, Normativní instrukcí č. 13/2011 a Normativní instrukcí č. 4/2012** „Metodika postupů v případě podezření na nesrovnalost a porušení rozpočtové kázně při realizaci projektů NIP, SIP a RIP OP LZZ resp. jejich aktualizacemi. Formy realizace jsou následující:
- 5.2. **Národní individuální projekty (NIP).** Roli Příjemce v případě NIP plní odbor řízení projektů (14) MPSV. NIP jsou realizovány prostřednictvím Úřadu práce ČR podle stejné metodiky a pravidel jako nástroje APZ, jestliže nebude v řídicím aktu vztahujícímu se konkrétnímu projektu uvedeno jinak. Finanční prostředky na realizaci aktivit v rámci NIP jsou v rámci Úřadu práce ČR dále rozdělovány rovněž podle stejných zásad jako prostředky národní APZ.

5.3. Regionální individuální projekty (RIP). V případě RIP je vyhlášovatelem výzev Zprostředkující subjekt, kterým je odbor implementace projektů EU (82) MPSV. RIP realizuje Úřad práce ČR prostřednictvím svých krajských poboček. RIP jsou realizovány jako krajské projekty a finanční prostředky na RIP jsou stanovovány na kraj. RIP musí být zaměřeny na komplexní řešení situace určité skupiny uchazečů či zájemců o zaměstnání na trhu práce, tzn. použitím více nástrojů a opatření APZ, a to i inovovaných či nových nástrojů, které budou v rámci projektu odzkoušeny. V případě, že se jedná o inovované nástroje, nové nástroje či přístupy, je nutné, aby projekt obsahoval podrobný popis (metodiku) využití tohoto nástroje. Podmínkou je dodržet pravidla způsobilosti výdajů na inovované nástroje, nové nástroje či přístupy z hlediska ESF. Nelze předkládat RIP, které budou zaměřeny jen na jednotlivé nástroje či opatření APZ a nebudou obsahovat komplexní a individuální přístup k uchazeči či zájemci o zaměstnání. Za předložení RIP na Zprostředkující subjekt je zodpovědné Generální ředitelství Úřadu práce ČR, které koordinuje zpracování RIP na jednotlivých krajských pobočkách. Úřad práce ČR se při předkládání projektů řídí vždy aktuální výzvou, resp. revidovanou výzvou, příslušnými normativními instrukcemi (viz bod 5.1) a pokyny Zprostředkujícího subjektu.

5.4. Grantové projekty (GP). Uchazeči o zaměstnání a zájemci o zaměstnání se mohou účastnit aktivit grantových projektů realizovaných na základě OP LZZ, u kterých je poskytovatelem dotace MPSV, a to z vlastní iniciativy a zájmu nebo na základě vyslání Úřadem práce ČR v souladu s NI 2/2010 v platném znění.

6. Zpráva o plnění APZ v roce 2014

6.1. Úřad práce ČR vypracuje a předloží nejpozději do 28. února 2015 souhrnnou Zprávu o plnění zaměření APZ v roce 2014 náměstkovi sekce pro zaměstnanost MPSV prostřednictvím Generálního ředitelství Úřadu práce ČR. Zpráva bude obsahovat informace o plnění zaměření APZ za celou Českou republiku. Podkladem k této zprávě budou zprávy o plnění APZ vypracované krajskými pobočkami za jejich správní území.

6.2. Zpráva bude obsahovat zhodnocení zaměření a účinnosti realizovaných opatření APZ při umísťování uchazečů o zaměstnání, a to i jednotlivých nástrojů APZ a návrhy a opatření přijatá pro další období za účelem zvyšování zaměstnanosti.

JUDr. Jiří Vaňásek
pověřený zastupováním náměstka ministra pro zaměstnanost

V Praze dne 15. ledna 2014